

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ഉത്തരകാണ്ഡേ

॥ പ്രക്ഷിപ്തേഷു ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ പ്രക്ഷിപ്തേഷു ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ॥

ശ്യാനം പ്രതി ശ്രീരാമസ്യ ന്യായസ്തദിച്ഛയാ തത്താഡകസ്യ
ബ്രാഹ്മണസ്യ മഠാധീശപദേ പ്രതിഷ്ഠാപനം ശൂനാ
മഠാധീശത്വദോഷാണാം പ്രതിപാദനം

ശ്രുത്വാ രാമസ്യ വചനം
ലക്ഷ്മണസ്തുരിതസ്തദാ |
ശ്യാനമാഹൂയ മതിമാൻ
രാഘവായ ന്യവേദയത് || 1 ||

ദൃഷ്ട്വാ സമാഗതം ശ്യാനം
രാമോ വചനമബ്രവീത് |
വിവക്ഷിതാർഥം മേ ബ്രൂഹി
സാരമേയ ന തേ ഭയം || 2 ||

അഥാപശ്യത തത്രസ്ഥം
രാമം ശ്വാ ഭിന്നമസ്തകഃ |
തതോ ദൃഷ്ട്വാ സ രാജാനം
സാരമേയോബ്രവീദ് വചഃ || 3 ||

രാജൈവ കർതാ ഭൂതാനാം
രാജാ ചൈവ വിനായകഃ |

രാജാ സുപ്തേഷു ജാഗർതി
രാജാ പാലയതി പ്രജാഃ || 4 ||

നീത്യാ സുനീതയാ രാജാ
ധർമം രക്ഷതി രക്ഷിതാ |
യദാ ന പാലയേദ് രാജാ
ക്ഷിപ്രം നശ്യന്തി വൈ പ്രജാഃ || 5 ||

രാജാ കർതാ ച ഗോപ്താ ച
സർവസ്യ ജഗതഃ പിതാ |
രാജാ കാലോ യുഗം ചൈവ
രാജാ സർവമിദം ജഗത് || 6 ||

ധാരണാദ് ധർമമിത്യാഹു -
ർധർമേണ വിധൃതാഃ പ്രജാഃ |
യസ്മാദ് ധാരയതേ സർവം
ത്രൈലോക്യം സചരാചരം || 7 ||

ധാരണാദ് വിദ്വിഷാം ചൈവ
ധർമേണാരഞ്ജയൻ പ്രജാഃ |
തസ്മാദ് ധാരണമിത്യുക്തം
സ ധർമ ഇതി നിശ്ചയഃ || 8 ||

ഏഷ രാജൻ പരോ ധർമഃ
ഫലവാൻ പ്രേത്യ രാഘവ |
നഹി ധർമാദ് ഭവേത് കിഞ്ചിദ്
ദുഷ്പ്രാപമിതി മേ മതിഃ || 9 ||

ദാനം ദയാ സതാം പുജാ
വ്യവഹാരേഷു ചാർജവം |

ഏഷ രാമ പരോ ധർമോ
രക്ഷണാത് പ്രേത്യ ചേഹ ച || 10 ||

ത്വം പ്രമാണം പ്രമാണാനാ -
മസി രാഘവ സുവ്രത |
വിദിതശ്ചൈവ തേ ധർമഃ
സദ്ഭിരാചരിതസ്തു വൈ || 11 ||

ധർമാണാം ത്വം പരം ധാമ
ഗുണാനാം സാഗരോപമഃ |
അജ്ഞാനാച്ച മയാ രാജ -
നുക്തസ്ത്വം രാജസത്തമ || 12 ||

പ്രസാദയാമി ശിരസാ
ന ത്വം ക്രോധുമിഹാർഹസി |
ശൂനഃ സ വചനം ശ്രുത്വാ
രാഘവോ വാക്യമബ്രവീത് || 13 ||

കിം തേ കാർയം കരോമ്യദ്യ
ബ്രൂഹി വിസ്രബ്ധ മാ ചിരം |
രാമസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ
സാരമേയോബ്രവീദിദം || 14 ||

ധർമേണ രാഷ്ട്രം വിന്ദേത
ധർമേണൈവാനുപാലയേത് |
ധർമാച്ഛരൺയതാം യാതി
രാജാ സർവഭയാപഹഃ || 15 ||

ഇദം വിജ്ഞായ യത് കൃത്യം
ശ്രൂയതാം മമ രാഘവ |

ഭിക്ഷുഃ സർവാർഥസിദ്ധൗ
ബ്രാഹ്മണാവസഥേ വസൻ || 16 ||

തേന ദത്തഃ പ്രഹാരോ മേ
നിഷ്കാരണമനാഗസഃ |
ഏതച്ഛുത്വാ തു രാമേണ
ദ്വാഃസ്ഥഃ സമ്പ്രേഷിതസ്തദാ || 17 ||

ആനീതൗ ദ്വിജസ്തേന
സർവസിദ്ധാർഥകോവിദഃ |
അഥ ദ്വിജവരസ്തത്ര
രാമം ദൃഷ്ട്വാ മഹാദ്യുതിഃ || 18 ||

കിം തേ കാർയം മയാ രാമ
തദ് ബ്രൂഹി ത്വം മമാനഘ |
ഏവമുക്തസ്തു വിപ്രേണ
രാമോ വചനമബ്രവീത് || 19 ||

ത്വയാ ദത്തഃ പ്രഹാരോഽയം
സാരമേയസ്യ വൈ ദ്വിജ |
കിം തവാപകൃതം വിപ്ര
ദണ്ഡനാഭിഹതോ യതഃ || 20 ||

ക്രോധഃ പ്രാണഹരഃ ശത്രുഃ
ക്രോധോ മിത്രമുഖോ രിപുഃ |
ക്രോധോ ഹൃസിർമഹാതീക്ഷ്ണഃ
സർവം ക്രോധോഽപകർഷതി || 21 ||

തപതേ യജതേ ചൈവ
യച്ച ദാനം പ്രയച്ഛതി |

ക്രോധേന സർവം ഹരതി
തസ്മാത് ക്രോധം വിസർജയേത് || 22 ||

ഇന്ദ്രിയാണാം പ്രദുഷ്ടാനാം
ഹയാനാമിവ ധാവതാം |
കുർവീത ധൃത്യാ സാരഥ്യം
സംഹൃത്യേന്ദ്രിയഗോചരം || 23 ||

മനസാ കർമണാ വാചാ
ചക്ഷുഷാ ച സമാചരേത് |
ശ്രേയോ ലോകസ്യ ചരതോ
ന ദ്വേഷ്ടി ന ച ലിപ്യതേ || 24 ||

ന തത് കുർയാദസിസ്തീക്ഷ്ണഃ
സർപോ വാ വ്യാഹതഃ പദാ |
അരിർവാ നിത്യസങ്കുദ്ധോ
യമാ്ജ്ഞാ ദുരനുഷ്ഠിതഃ || 25 ||

വിനീതവിനയസ്യാപി
പ്രകൃതിർന വിധീയതേ |
പ്രകൃതിം ഗൃഹമാനസ്യ
നിശ്ചയേന കൃതിർധ്രുവാ || 26 ||

ഏവമുക്തഃ സ വിപ്രോ വൈ
രാമേണാക്ലിഷ്ടകർമണാ |
ദ്വിജഃ സർവാർഥസിദ്ധസ്തു
അബ്രവീദ് രാമസന്നിധൗ || 27 ||

മയാ ദത്തപ്രഹാരോഽയം
ക്രോധേനാവിഷ്ടചേതസാ |

ഭിക്ഷാർഥമടമാനേന

കാലേ വിഗതഭൈക്ഷകേ || 28 ||

രഥ്യാസ്ഥിതസ്ത്വയം ശ്വാ വൈ

ഗച്ഛ ഗച്ഛേതി ഭാഷിതഃ |

അഥ സ്വൈരേണ ഗച്ഛംസ്തു

രഥ്യാന്തേ വിഷമം സ്ഥിതഃ || 29 ||

ക്രോധേന ക്ഷുധയാവിഷ്ട -

സ്തതോ ദത്തോഽസ്യ രാഘവ |

പ്രഹാരോ രാജരാജേന്ദ്ര

ശാധി മാമപരാധിനം || 30 ||

ത്വയാ ശസ്തസ്യ രാജേന്ദ്ര

നാസ്തി മേ നരകാദ്ഭയം |

അഥ രാമേണ സമ്പൃഷ്ടാഃ

സർവ ഏവ സഭാസദഃ || 31 ||

കിം കാർയമസ്യ വൈ ബ്രൂത

ദണ്ഡോ വൈ കോഽസ്യ പാത്യതാം |

സമ്യക്പ്രണിഹിതേ ദണ്ഡേ

പ്രജാ ഭവതി രക്ഷിതാ || 32 ||

ഭൃഗ്വാംഗിരസകുത്സാഭ്യാ

വസിഷ്ഠശ്ച സകാശ്യപഃ |

ധർമപാഠകമുഖ്യാശ്ച

സചിവാ നൈഗമാസ്തഥാ || 33 ||

ഏതേ ചാൻയേ ച ബഹവഃ

പണ്ഡിതാസ്തത്ര സംഗതാഃ |

അവധ്യോ ബ്രാഹ്മണോ ദണ്ഡേ -
 രിതി ശാസ്ത്രവിദോ വിദുഃ || 34 ||

ബ്രൂവതേ രാഘവം സർവേ
 രാജധർമേഷു നിഷ്ഠിതാഃ |
 അഥ തേ മൂനയഃ സർവേ
 രാമമേവാബ്രൂവംസ്തദാ || 35 ||

രാജാ ശാസ്താ ഹി സർവസ്യ
 ത്വം വിശേഷേണ രാഘവ |
 ത്രൈലോക്യസ്യ ഭവാശാസ്താ
 ദേവോ വിഷ്ണുഃ സനാതനഃ || 36 ||

ഏവമുക്തേ തു തൈഃ സർവൈഃ
 ശ്വാ വൈ വചനമബ്രവീത് |
 യദി തുഷ്ടോസി മേ രാമ
 യദി ദേയോ വരോ മമ || 37 ||

പ്രതിജ്ഞാതം ത്വയാ വീര
 കിം കരോമീതി വിശ്രുതം |
 പ്രയച്ഛ ബ്രാഹ്മണസ്യാസ്യ
 കൗലപത്യം നരാധിപ || 38 ||

കാലഞ്ജരേ മഹാരാജ
 കൗലപത്യം പ്രദീയതാം |
 ഏതച്ഛുത്വാ തു രാമേണ
 കൗലപത്യേഭിഷേചിതഃ || 39 ||

പ്രയയൗ ബ്രാഹ്മണോ ഹൃഷ്ടോ
 ഗജസ്കന്ധേന സോദ്ഭവിതഃ |

അഥ തേ രാമസചിവാഃ
സ്ഥയമാനാ വചോദ്ബ്രൂവന് || 40 ||

വരോദ്യം ദത്ത ഏതസ്യ
നായം ശാപോ മഹാദ്യുതേ |
ഏവമുക്തസ്തു സചിവൈ
രാമോ വചനമബ്രവീത് || 41 ||

ന യുയം ഗതിതത്ത്വജ്ഞാഃ
ശ്വാ വൈ ജാനാതി കാരണം |
അഥ പൃഷ്ടസ്തു രാമേണ
സാരമേയോദ്ബ്രവീദിദം || 42 ||

അഹം കുലപതിസ്തത്ര
ആസം ശിഷ്ടാനഭോജനഃ |
ദേവദ്വിജാതിപൂജായാം
ദാസീദാസേഷു രാഘവ || 43 ||

സംവിഭാഗീ ശുഭരതി -
ർദേവദ്രവ്യസ്യ രക്ഷിതാ |
വിനീതഃ ശീലസമ്പന്നഃ
സർവസത്തുഹിതേ രതഃ || 44 ||

സോഹം പ്രാപ്ത ഇമാം ഘോരാ -
മവസ്ഥാമധമാം ഗതിം |
ഏവം ക്രോധാൻവിതോ വിപ്ര -
സ്ത്യുക്തധർമാഹിതേ രതഃ || 45 ||

കുഭോ നൃശംസഃ പരൂഷ
അവിദ്വാംശ്ചാപ്യധാർമികഃ |

കുലാനി പാതയത്യേവ

സപ്ത സപ്ത ച രൗഘവ || 46 ||

തസ്മാത് സർവാസ്വവസ്ഥാസു

കൗലപത്യം ന കാരയേത് |

യമിച്ഛുന്നരകം നേതും

സപുത്രപശുബ്ദാസ്യവം || 47 ||

ദേവേഷ്യധിഷ്ഠിതം കുർയാദ്

ഗോഷു ച ബ്രാഹ്മണേഷു ച |

ബ്രഹ്മസ്യം ദേവതാദ്രവ്യം

സ്ത്രീണാം ബാലധനം ച യത് || 48 ||

ദത്തം ഹരതി യോ ഭൂയ

ഇഷ്ടൈഃ സഹ വിനശ്യതി |

ബ്രാഹ്മണദ്രവ്യമാദത്തേ

ദേവാനാം ചൈവ രൗഘവ || 49 ||

സദ്യഃ പതതി ഘോരേ വൈ

നരകേവീചിസഞ്ജതേകേ |

മനസാപി ഹി ദേവസ്യം

ബ്രഹ്മസ്യം ച ഹരേത്തു യഃ || 50 ||

നിരയാന്നിരയം ചൈവ

പതത്യേവ നരാധമഃ |

തച്ഛൂത്വാ വചനം രാമോ

വിസ്ഥയോത്പുൽലലോചനഃ || 51 ||

ശ്വാപ്യഗച്ഛന്മഹാതേജാ

യത ഏവാഗതസ്തതഃ |

മനസ്വി പൂർവജാത്യാ സ

ജാതിമാത്രോപദൂഷിതഃ |

വാരാണസ്യാം മഹാഭാഗഃ

പ്രായം ചോപവിവേശ ഹ || 52 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

ഉത്തരകാണ്ഡേ പ്രക്ഷിപ്തേഷു ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ||